

STYRESAK

GÅR TIL: Styremedlemmer
FØRETAK: Helse Vest RHF
DATO: 14.05.2019
SAKSHANDSAMAR: Ivar Eriksen
SAKA GJELD: **Utredning om videreføring av Nasjonal IKT HF**

ARKIVSAK: 2019/6625
STYRESAK: **054/19**

STYREMØTE: **23.05. 2019**

.....
Saka er felles for dei 4 helseregionane og difor ikkje skriven på nynorsk.

FORSLAG TIL VEDTAK

Styret gir sin tilslutning til anbefalingen om å igangsette en styrt avvikling av Nasjonal IKT HF og ber om at saken oversendes Helse- og omsorgsdepartementet.

Oppsummering

De regionale helseforetakene ble i felles foretaksmøte 15. januar 2019 bedt om en vurdering av hvordan samarbeidet mellom de regionale helseforetakene innen IKT-området bør organiseres, herunder å vurdere rollen til Nasjonal IKT HF. En arbeidsgruppe, sammensatt med representanter fra de regionale helseforetakene, tillitsvalgte og vernetjenesten, har på oppdrag fra de administrerende direktører i de fire regionale helseforetakene utredet framtiden for Nasjonal IKT HF. Arbeidsgruppens anbefaling er at det igangsettes en styrt avvikling av Nasjonal IKT HF. Det er som del av utredningen også pekt på hvordan samarbeid mellom regionene innen IKT-området kan videreføres. Det er behov for at disse forslagene i tiden fremover bearbeides og konkretiseres ytterligere.

De administrerende direktørene i de regionale helseforetakene har sluttet seg til anbefalingene fra arbeidsgruppen, og det blir fremmet likelydende styresak for styrene i de fire regionale helseforetakene for å behandle en eventuell styrt avvikling av Nasjonal IKT HF.

Fakta

De regionale helseforetakene har i en årrekke hatt et organisert samarbeid innen IKT-området, kjent som Nasjonal IKT. Fra starten i 2003 var Nasjonal IKT et nettverk mellom de regionale helseforetakene. Hensikten var å bidra til økt samordning og standardisering innen IKT-området, både innad i spesialisthelsetjenesten, men også for de områdene der spesialisthelsetjenesten samhandler med øvrige deler av helse- og omsorgssektoren.

Nettverket var fra starten ledet av en styringsgruppe og over tid har Nasjonal IKT bidratt til å etablere en rekke samarbeidsarenaer, og det er lagt ned mye arbeid som har bidratt til samordning og standardisering. Styringsgruppen for Nasjonal IKT var også sentral i arbeidet med etablering av Norsk Helsenett AS i 2004. Norsk Helsenett SF ble stiftet av Helse- og omsorgsdepartementet i juli 2009, og i oktober samme år ble all virksomhet i Norsk Helsenett AS overdratt til det nye statsforetaket.

Etter oppdrag fra HOD, jf. foretaksprotokollen for 2013, ble nettverket omgjort til en juridisk enhet, og Nasjonal IKT HF ble etablert fra 1. januar 2014. Det nye helseforetaket skulle bli spesialisthelsetjenestens *hovedarena* for samhandling innenfor informasjons- og kommunikasjonsteknologi. Samhandlingen omhandler både samhandling innad i spesialisthelsetjenesten (mellom de ulike helseforetakene og de regionale helseforetakene) og samhandling med andre sentrale aktører som kommunehelsetjenesten, Helsedirektoratet, Direktoratet for e-helse og Norsk Helsenett.

Med bakgrunn i kjente utviklingstrekk og en erkjennelse av at Nasjonal IKT HF ikke har utviklet seg i tråd med det som var forventet ved etableringen i 2014, har oppgaven til arbeidsgruppen vært avgrenset til å gjøre en vurdering mellom

- å videreføre Nasjonal IKT HF på dagens nivå
- å videreføre Nasjonal IKT HF med en ytterligere redusert aktivitet
- å initiere en styrt avvikling av helseforetaket

Fullstendig mandat for arbeidsgruppen er inntatt i rapportens kapittel 2, jf. vedlegg.

Leder av arbeidsgruppen har hatt løpende dialog med kst. administrerende direktør i Nasjonal IKT HF om tilnærming til oppgaven, foreløpige vurderinger og konklusjoner. Kst. administrerende direktør er også gitt mulighet til å gi innspill til arbeidsgruppen og er underveis i arbeidet gitt mulighet til å viderefremde hovedtrekk til medarbeiderne i selskapet.

Med bakgrunn i kravet stilt i felles foretaksmøte med de regionale helseforetakene 15. januar 2019, er også departementet blitt holdt orientert om arbeidet.

Vurderinger

Arbeidsgruppen har gjort en overordnet *vurdering* av Nasjonal IKT HFs resultater sett opp mot foretakets egen strategi. Arbeidsgruppen har her tatt utgangspunkt i gjeldende strategiplan for Nasjonal IKT HF for 2016 - 2019. Strategiplanen er godkjent av styrene i de fire regionale helseforetakene. Sett fra arbeidsgruppens ståsted er resultatene vurdert til *middels* score for Nasjonal IKT HFs resultater sett opp mot strategiplanen.

Det er videre gjort en vurdering av Nasjonal IKT HFs videre muligheter basert på senere års utvikling, dagens situasjon og mulighetene framover. Til slutt er det gjort en vurdering av de tre alternativene basert på kriteriene gjennomføringsevne og kostnadseffektivitet.

Utredningen har synliggjort at Nasjonal IKT HF har levert viktige resultater og bidratt til gjennomføring av en rekke initiativer. Nasjonal IKT har gjennom flere år gitt viktige bidrag til samordning og standardisering.

Samlet sett mener arbeidsgruppen likevel at det er riktig å revurdere den organisatoriske strukturen for samarbeidet innenfor IKT-området i spesialisthelsetjenesten. Nasjonal IKT HF skulle være spesialisthelsetjenestens hovedarena for samhandling innenfor IKT. Slik er det ikke blitt. Utviklingstrekk de seneste årene har medført at Nasjonal IKT HF nå framstår som en mindre hensiktsmessig samarbeidsform mellom de regionale helseforetakene. Forutsetningene for å lykkes med Nasjonal IKT HF har endret seg, og arbeidsgruppen ser at andre samarbeidsformer framstår som mer egnet for å løse summen av felles oppgaver innenfor IKT-området.

Arbeidsgruppen anbefaler at alternativ 3 – en styrt avvikling av Nasjonal IKT HF – velges. Det er ved vurderingen særlig lagt vekt på følgende moment:

- Endringer i aktørbildet
- Nye samarbeidsformer mellom de regionale helseforetakene
- Som følge av kulepunkt 1 og 2 blir det færre oppgaver til Nasjonal IKT HF

I tillegg er det i rapporten vist til at en avvikling av selskapet ikke vil ha negativ påvirkning på de regionale helseforetakenes evne til å gjennomføre videre samordning og høyere grad av standardisering. Avviklingsalternativet framstår også som riktig relatert til de regionale helseforetakenes bruk av investerings- og driftsmidler for å legge til rette for og gjennomføre interregionale grep innenfor IKT-området.

Endringene i aktørbildet har hatt stor innvirkning på Nasjonal IKT HFs rolle. Direktoratet for e-helse ble opprettet 1. januar 2016 på bakgrunn av behovet for sterkere *nasjonal* styring og *bedre organisering* av IKT-feltet i helse- og omsorgssektoren. Direktoratet for e-helse er gitt en tydelig og bred normativ rolle i arbeidet med nasjonal styring av IKT for hele helse- og omsorgssektoren. Dette er en rolle Nasjonal IKT HF verken har hatt eller kunne ha tatt. Direktoratet har hatt en betydelig økning i størrelse og har stor betydning for det nasjonale samarbeidet innenfor digitalisering av helsetjenesten. Dette vil bli ytterligere forsterket av etablering av ny nasjonal tjenesteleverandør fra 1. januar 2020.

I tillegg er det også pekt på at Sykehusinnkjøp HF vil kunne ta posisjoner som Nasjonal IKT HF opprinnelig var tiltenkt, jf. særlig hovedmålsetning 3 i IKT-strategien om å tilrettelegge for flere felles IKT-anskaffelser.

De regionale helseforetakene har gjennom 2017 og 2018 etablert en ny samarbeidsmodell der en av regionene gis rollen som *hovedsamarbeidspart*. Dette er et resultat av direkte samarbeid mellom de regionale helseforetakene. Dette er også en samarbeidsform som er innført for samarbeid med Direktoratet for e-helse. Der hvor det er felles behov hvor kun de fire regionene har felles interesser er det etablert fellesprosjekter hvor en region tar hovedansvaret. Eksempler på prosjekter som er basert på bruk av *hovedsamarbeidspart* er utvikling knyttet til helsenorge.no, pågående anskaffelse av IKT-løsning for AMK, planlagt anskaffelse av prehospital EPJ og samarbeidet mellom tre regioner knyttet til neste generasjon PAS/EPJ.

De regionale IKT-enhetene har over en rekke år hatt nasjonale rammeavtaler for anskaffelse av IKT-utstyr. Dette samarbeidet er organisert med en interregional styringsgruppe som understøttes av Sykehusinnkjøp HF, Divisjon nasjonale tjenester. De regionale IKT-enhetene har i tillegg samarbeid innen flere områder knyttet til utvikling av IKT-infrastruktur. Dette samarbeidet utvikles basert på behov og ut fra hvilke områder de ulike regionene har utviklet løsninger for. Dette samarbeidet er utenfor Nasjonal IKT HF.

De nevnte endringene i aktørbildet og resultatet av at stadig flere oppgaver finner sin løsning utenfor Nasjonal IKT HF, innebærer at porteføljen til Nasjonal IKT HF reduseres. Av de tre alternativene arbeidsgruppen er bedt å se på vil både alternativ 1 og 2 opprettholde to *nesten*

parallele organisasjoner for å levere nasjonale prosjekter og tjenester. Det mener arbeidsgruppen svekker både gjennomføringsevnen og kostnadseffektiviteten.

Arbeidsgruppen er i mandatet ikke bedt om å *utrede* fremtidig organisering av det interregionale samarbeidet innenfor IKT-området. Det er i rapporten likevel pekt på mulige måter å videreføre samarbeidet på.

Det er arbeidsgruppens vurdering at framtidig samarbeid mellom regionene innen IKT-området vil kunne skje på ulike måter som for eksempel (1) etablering av felles prosjekt hvor en region tar hovedansvar, (2) videreutvikling av bruken av hovedsamarbeidspart og (3) etablering av en ny *styringsgruppe/porteføljestyre for interregionalt samarbeid/prosjekter innen IKT-området*. En slik styringsstruktur kan understøttes av et sekretariat, etter samme mønster som for andre interregionale samarbeidsfora. Om nødvendig vil også en slik styringsgruppe/ porteføljestyre kunne understøttes av et mindre sekretariat/programkontor lagt til en av regionene. Dette må kombineres med en videreutvikling av bruken av *hovedsamarbeidspart*, slik dette er omtalt i rapporten «Felles plan – 2018. Neste generasjon PAS/EPJ. Versjon 1.0, 01.11.2018».

Administrerende direktørs vurdering og anbefaling

Administrerende direktør slutter seg til anbefalingene fra arbeidsgruppen og vil tilrå at styret slutter seg til at det blir iverksatt en styrt avvikling av Nasjonal IKT HF. En avvikling av Nasjonal IKT HF må behandles av Helse- og omsorgsdepartementet, slik at det anbefales at styrets anbefaling oversendes til departementet.

Administrerende direktør vil understreke at selv om det nå blir anbefalt å avvikle Nasjonal IKT HF som en egen juridisk enhet, er det samtidig viktig å få fram og gi anerkjennelse til helseforetaket og medarbeiderne for det arbeidet som er gjort og for de resultater som er skapt innenfor den tid Nasjonal IKT HF har eksistert. Det er i første rekke forhold utenfor helseforetaket, aktørbildet og de utviklingstrekkene som det i saken er pekt på, som gir begrunnelsen for avvikling av selskapet.

Ved en eventuell beslutning om avvikling av selskapet vil det være av avgjørende betydning at den videre prosess skjer så raskt som mulig. Dette er viktig

- for å ivareta hensyn knyttet til medarbeidernes behov for trygghet og avklaringer om framtidig arbeidsforhold
- for å sikre at opparbeidet kunnskap og kompetanse ikke går tapt
- for ikke å miste fokus på pågående oppgaver som skal videreføres i en ny struktur

Administrerende direktør legger opp til at forslaget om en styrt avvikling av selskapet konkretiseres, og at det utvikles tiltak for å sikre medarbeidere og videre samarbeid. En

nærmere konkretisering av forslaget er også nødvendig for å kunne gjøre en vurdering av risiko- og sårbarhet ved gjennomføring av endringen.

De administrerende direktører i de fire regionale helseforetakene vil utarbeide en oversikt over Nasjonal IKT HFs oppgaver og avklare hvordan de ulike oppgavene skal videreføres ved en endret organisering. Herunder er det vesentlig å raskt avklare hvordan medarbeiderne skal ivaretas. Ved en eventuell beslutning om å avvike Nasjonal IKT HF som eget foretak, vil ivaretagelse av medarbeiderne måtte håndteres i tråd med arbeidsmiljølovens bestemmelser. Videre vil det gjøres en gjennomgang av oppgaver gitt i foretaksprotokoller og oppdragsdokument, for å sikre at oppgaver gitt til de fire regionale helseforetakene i fellesskap får en hensiktsmessig videreføring.

Vedlegg: Rapport. Utredning om videreføring av Nasjonal IKT HF